Tiina Ruohola

9.6.2020

Eduskunnan Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Hallituksen esitys 89/2020 vp eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä on kyse arvonlisäverolain tilapäisestä muuttamisesta covid-19 pandemian vuoksi. Elinkeinoelämän keskusliitto EK kannattaa muutosta muutettuna siten, että rajanveto tehdään arvonlisäverolaissa olemassa olevia rajanvetoja hyödyntäen.

Alla tarkemmat kommenttimme asiaan liittyen.

Yksityisten terveyden- ja sosiaalihuoltopalvelujen verottomuus

Esityksen mukaan covid-19 pandemiasta johtuvan tartunnan ehkäisemiseen, testaamiseen tai hoitoon välittömästi liittyvien tavaroiden myynti ja yhteisöhankinta voidaan ehdotetun AVL 38 c §:n ehdoin vapauttaa arvonlisäverosta eli soveltaa niin sanottua nollaverokantaa. Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää tärkeänä, että esityksessä mainitaan laajasti ehkäisy, testaus ja hoito sekä puhutaan nimenomaisesti nollaverokannasta verottomuuden sijaan.

Arvonlisäverolaissa säädetään terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen verottomuudesta 34-36 §:issä ja sosiaalihuoltopalvelujen verottomuudesta 37-38 §:issä. Verottomuus perustuu molempien palvelujen osalta yksityisten palveluntuottajien osalta valtion valvontaan. AVL 35 §:n 1 kohdan mukaan kyse voi olla verottomasta terveyden- ja sairaanhoidosta, kun kyseessä on yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/90) tarkoitettu hoito. AVL 35 §:n 2 kohdan mukaan verotonta voi olla myös sellaisen terveydenhuollon ammattihenkilön antama hoito, joka harjoittaa toimintaansa lakiin perustuvan oikeuden nojalla tai joka on lain nojalla rekisteröity.

Yksityinen terveyden- ja sairaanhoito voi siten olla verotonta vain, jos yritys toimii valtion valvonnassa eli sillä on toimintaan tarvittavat luvat kunnossa. Jos luvat eivät ole kunnossa, palvelujen myynti on verollista. Verohallinto on ohjeistanut asiassa laajasti ja myös käynyt läpi alan yrityksen sote-alan toimijoihin keskittyneessä projektissaan.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

Sosiaalihuoltopalvelujen verottomuus sidotaan valtion valvontaan AVL 38 §:n 1 momentissa. AVL 38 §:n 1 momentin mukaan ”… sosiaalihuollolla tarkoitetaan --- sosiaaliviranomaisten valvomaa muun sosiaalihuollon palvelujen tuottajan harjoittamaa toimintaa…” Verohallinnon ohjeessa on määritelty sosiaalihuoltopalvelujen verottomuuden edellytykset tarkemmalla tasolla. Lähtökohtana myös sosiaalihuoltopalveluissa kuitenkin on valtion valvonta, eli jos yritys ei ole rekisteröity tai tehnyt kunnalle vaadittua ilmoitusta, ei palvelun myynti voi olla sosiaalihuoltopalveluna arvonlisäverotonta.

Ehdotettu muutos ja verotuskäytännölle tuntemattoman rajanvedon käyttöönoton ongelmallisuus: ”julkisten palvelujen tuottaja”

Arvonlisäverolaissa tai verotuskäytännössä rajanvetoa ei ole koskaan tehty sen perusteella, että kyse olisi ”julkisten terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tai sosiaalihuoltopalvelujen tuottajasta”. Näin ollen hallituksen esityksessä 89/2020 vp ehdotetun AVL 38 c §:n 1 momentin 1 kohdan määritelmä on arvonlisäverolaille ja verotuskäytännölle vieras.

Arvonlisävero on oma-aloitteinen vero, johon liittyviä päätöksiä yrityksissä tehdään päivittäin satoja. Näin ollen on erityisen tärkeää, että yritykset pystyvät ilman kohtuuttomia selvitysvaatimuksia seuraamaan ja noudattamaan verolain säännöksiä.

Vastaavasti Verohallinnon suorittaman verovalvonnan on oma-aloitteisen veron osalta oltava tehokasta, koska kyse on massamenettelystä. Ehdotetussa muodossaan AVL 38 c §:n sanamuoto merkitsisi pahimmassa tapauksessa myyjille useita jälkikäteisiä korjauksia myyntien verottomuudesta verollisuuteen tai päinvastoin. Lisäksi myyjät joutuisivat kantamaan kohtuuttoman kokoista jälkiverotusriskiä, kun myynnin verollisuus määräytyy ostajan statuksen sijaan ostajan maskien käyttötarkoituksesta.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n näkemyksen mukaan määräaikaisen muutoksen tulisi tukeutua voimassa oleviin rajanvetoihin yksinkertaisuuden varmistamiseksi ja yhteisen tavoitteen, covid-19 pandemian torjunnan, onnistumiseksi ja saavuttamiseksi.

Komission päätös ei estä tulkintaa

Komission päätöksen mukaan maahantuonnit voidaan vapauttaa maahantuonnin arvonlisäverosta ja tulleista myös seuraavassa tilanteessa: ”taikka jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksymien organisaatioiden toimesta tai puolesta”. Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n käsityksen mukaan AVL 34-38 §:issä säädetty valtion valvonta on riittävä, eikä sen tule katsoa olevan ristiriidassa komission päätöksessä

sanotun kanssa. Elinkeinoelämän keskusliitto EK huomauttaa, että sote-palvelujen järjestämistavat ovat eri jäsenvaltioissa niin erilaiset, että komission on tarkoituksella jättänyt määräämisvallan tältä osin jäsenvaltioille.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n ehdotus AVL 38 c §:n 1 momentin 1 kohdan muuttamiseksi

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n näkemyksen mukaan esityksen tarkoitus huomioiden olisi syytä laajentaa maahantuontien verovapaus koskemaan myös AVL 34-38 §:issä tarkoitettuja verottomien terveyden- ja sairaanhoidon sekä sosiaalihuollon toimijoita. Lisäksi tarkoituksen mukaista olisi vapauttaa kotimaan myynnit näille toimijoille sekä näiden toimijoiden tekemät yhteisöhankinnat arvonlisäverosta. Muutos olisi perusteltu, koska se noudattaisi arvonlisäverolaissa ja verotuskäytännössä olemassa olevia rajanvetoja ja olisi näin ollen hallinnollisesti yksinkertainen paitsi yritysten myös Verohallinnon verovalvonnan osalta.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ehdottaa AVL 38 c §:n 1 momentin 1 kohtaa muutettavaksi seuraavasti:

”arvonlisäverolain 34-36 §:ssä tarkoitettujen verottomien terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tai 37-38 §:ssä tarkoitettujen sosiaalihuollon palvelujen tuottaja”

[tällä hetkellä: ”julkisten terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tai sosiaalihuollon palvelujen tuottaja;”]

Muuttamalla AVL 38 c §:n 1 momentin 1 kohta edellä kuvatulla tai vastaavalla tavalla voidaan määräaikaisessa arvonlisäverolain muutoksessa tukeutua olemassa oleviin rajanvetoihin. Muuttamalla AVL 38 c §:n 1 momentin 1 kohdan rajanveto saadaan

1) helpotettua yrityksille soveltamiseen liittyviä haasteita
2) mahdollistettua Verohallinnolle verovalvonnan tehokas toteuttaminen ja
3) verotuksellisesti helpotettua yhteisen tavoitteen saavuttamista, joka esityksen takana on koko Suomelle yhteinen covid-19 pandemian torjuminen.